

Bijbelstudie deel 9

U zult niet stelen. Exodus 20:15.

Voor we gaan beginnen met onze studie naar de betekenis van dit gebod wil ik je vragen om allereerst zelf eens na te denken over wat jij denkt. Wat bedoeld God volgens jou met dit gebod?

Alweer een heel kort gebod wat op het eerste gezicht heel eenvoudig overkomt. Je mag niets stelen en de meeste van ons zullen in dat opzicht weinig moeite hebben om zich aan de bepaling in het gebod te houden. We zijn over het algemeen keurig nette burgers en plegen geen diefstal. Dat hoorde toen bij het Joodse volk niet zo en in Nederland anno 2022 is dat nog altijd zo. Dit gebod spreekt dieven en rovers aan maar gewone eerbare burgers hebben met dit gebod geen problemen zouden we snel kunnen denken. Het zou daarmee een korte Bijbelstudie kunnen zijn vanavond als we genoeg willen nemen met deze vaststelling. Maar ook bij dit korte, op het oog heel eenvoudige gebod is het zo dat er meer staat dan je zo op het eerste gezicht bedenkt. Daarom zullen we ook in deze studie verder proberen te kijken dan datgene wat op het eerste gezicht zo overduidelijk is.

Inmiddels hebben we een mooie reis door de 10 woorden gemaakt. Het is begonnen met het respecteren en eren van God zelf, Zijn naam en Zijn Sabbat. Vervolgens ging het over respect voor ouders, andermans leven en huwelijk en nu komen we dan aan op het punt van bezit. Heb respect voor het bezit van iemand anders. Enerzijds houdt dat in dat je iemand zijn bezit niet onthoudt en anderzijds dat je iemand zijn bezit niet afneemt. In het gebod zelf staat heel eenvoudig “niet stelen”

In het Hebreeuws zien we twee woorden staan: het woord לֹא (niet) gevolgd door het woord גָּנַב (*ganab*). De betekenis daarvan is natuurlijk stelen maar het woordbereik is iets groter dan dat. Het gaat om het opzettelijk/stilletjes/heimelijk wegnemen van iets of iemand, iets of iemand verduisteren. Laten we de impact van deze woorden eens verkennen vanuit de toepassingsgebieden die we in Gods Woord tegenkomen.

Dan zien we in Exodus 21 en 22 dat een hele hoop zaken die we in de 10 woorden tegenkomen, ook inzake stelen, verder uitgewerkt worden. **Welke zaken betreffende het 8ste gebod kom jij tegen in deze tekstgedeelten?**

De eerste en meest duidelijke toepassing van dit gebod is natuur het verbod om iets van een ander te nemen wat jou niet toebehoort. Hieronder valt diefstal, roven, overvallen en al dat soort praktijken. Ook in 1 Korinthe 5:10 en 1 Korinthe 6:10 lezen we dat oa dieven en rovers geen deel kunnen hebben aan het koninkrijk van God. Instinctief weten we allemaal diep van binnen wel dat het zomaar toe-eigenen van iets wat een ander toebehoort niet hoort. Elke samenleving kent in haar regels en wetten ook wel een verbod op diefstal. Het hoort niet zo en we weten dat ook wel.

Een andere vorm van diefstal betreft niet het stelen van goederen maar van mensen. We noemen dit kidnapping en in het Hebreeuws wordt hiervoor ook het woord גַּנָּב (ganab) gebruikt. Je leest het bijvoorbeeld in Exodus 21:16. In 1 Timotheüs 1:9-10 spreekt Paulus over voor wie de wet er is en hij gaat in die verzen de complete 10 woorden door en in dat rijtje noemt hij nadrukkelijk ook slavenhandelaren. **Kun jij bedenken welke moderne vormen van slavernij er vandaag de dag nog altijd voorkomen?**

Misschien vind je dat vreemd omdat in de Bijbel slavernij ook wel voorkomt en zelden stevig veroordeelt wordt. In deze studie over het 8ste gebod kan ik niet uitvoerig ingaan op slavernij maar (te?) kort door de bocht zou je kunnen onthouden dat slavernij in Bijbelse tijden en in Israël anders geregeld was dan vandaag. In Israël was het toegestaan om slaven te houden. Dit betrof iemand uit het Joodse volk die vrijwillig bij een ander kwam werken om zo een openstaande schuld af te lossen. Een toestand die (tenzij vrijwillig anders gekozen) moest eindigen na 6 jaar (Ex 21:2) Buitenlandse slaven moesten ook goed behandeld worden

baptisten
gemeente
vroomshoop

(Leviticus 19:33-34) Gods argument was dat Israël zelf slavernij had ervaren en dat onrecht van een leven lang hard werken onder een onbarmhartig regime niet een ander aan mocht doen. Het onvrijwillig meenemen/roven van mensen om ze vervolgens te verkopen of om ze uit te buiten is dus, hoewel het begrip slavernij in de Bijbel voorkomt, een zaak die onder het 8ste gebod valt en daarom verboden terrein is.

Nu zijn dit overduidelijke en grove manieren van het nemen van dat wat jou niet toebehoort. Er zijn ook meer subtiele vormen van diefstal die we in Gods Woord tegenkomen en die ook onder het 8ste gebod vallen. Denk hierbij aan allerlei van voorkomende manieren waarop je ander kan benadelen. In de Bijbel worden een aantal zaken genoemd zoals het gebruiken van valse gewichten of weegschalen (Spreuken 11:1), het vragen van woekerrentes (Exodus 22:25) iets lenen en het beschadigd of helemaal niet teruggeven (Exodus 22:14), iemands bezit opzettelijk beschadigen (Exodus 22:5-6) of het misbruik maken van mensen die arm of zwak zijn en niet bij machte zijn om zich behoorlijk te verdedigen (Exodus 22:21-24 en 25-27)

Kortom het gaat niet alleen over stelen en roven maar ook het opzettelijk bedriegen van de ander met geld, goederen of tijd en het misbruik maken (van je positie, de goedheid van een ander of sociale voorzieningen) ten koste van de ander worden in Gods Woord gezien als overtredingen van het 8ste gebod.

Kun jij hier voorbeelden bij bedenken?

Ik hoop dat je inziet dat ook dit 8ste woord in onze eigen levens nog altijd erg concreet is. Het gaat niet alleen over dieven en rovers maar het gaat over de manier waarop we met de ander omgaan.

Misschien een rare vraag maar zou je God ook kunnen bestellen en hoe doe je dat dan?

---

baptisten
gemeente
vroomshoop

Lees eens met mij mee in Johannes 2:13-16. Hier krijgen we een schokkend beeld van de Heer Jezus in de tempel. Jezus waarvan altijd wordt gezegd dat Hij zo liefdevol en zachtmoedig is treffen we hier aan met een zweep in zijn handen terwijl Hij bezig is om het tempelplein schoon te vegen.

Waarom zou de Heer hier zo hard optreden denk je?

Het gaat hier niet om het feit dat er zaken verkocht werden want dat was toegestaan en nodig voor mensen om in de tempel te kunnen offeren. Het gaat ook niet om het feit dat er geld gewisseld werd want er kwamen mensen uit het hele Romeinse rijk naar Jeruzalem toe en het wisselen was een noodzakelijk iets.

Het gaat om de locatie waar gewisseld wordt; de tempel zelf. De tempel was de plaats waar God Zijn naam aan verbonden had. In de tempel ging het om de ontmoeting met God. De voorhof der heidenen waar de tempelreiniging vermoedelijk plaats had was voor niet Joden zelfs de enige plaats in de tempel waar ze konden komen om God te aanbidden en laat het daar nu net zo druk zijn als op een gemiddelde jaarmarkt. Op die manier wordt God van Zijn eer beroofd en dat raakt de Heer Jezus. God wordt van Zijn eer beroofd. En ook dat kan op vele manieren. Bijvoorbeeld door Zijn naam te misbruiken (Exodus 20:7), onoprechte aanbidding (Maleachi 1:6-8), door het niet inzetten van de gaven en talenten die God je heeft gegeven (Matteüs 25:14-30) of door niet financieel bij te dragen aan het werk in Gods Koninkrijk (Maleachi 3:8-10)

In dit 8ste woord komen we hetzelfde principe tegen als in de overige geboden. De Heer is God en moet boven alles geëerd worden en mensen zijn geschapen naar Zijn beeld en daarom geef je hen ook respect, dood je ze niet en bedrieg je een ander mens niet door hem/haar te benadelen op welk gebied dan ook.

In dit woord gaat het ook over (het omgaan met) bezit. Het is niet verkeerd om bezit te hebben of om bezit te vergaderen. Wel is belangrijk welke plaats bezit in je leven heeft. Op meerdere plekken in de Bijbel wordt gewaarschuwd tegen hebzucht. Ook de Heer Jezus heeft op diverse plaatsen daar iets over gezegd. Bijvoorbeeld in Lucas 12:15. Een ander belangrijke uitspraak vinden we in de Bergrede. Lees Matteüs 6:19-24. Wat zegt de Heer hier over de plaats van bezit in het leven van de gelovige?

Is het verzamelen van bezit dan verkeerd? Nee absoluut niet. Nergens in de Bijbel staat dat het verkeerd is om eigen bezit te hebben. God zelf geeft bijvoorbeeld soms ook zegeningen in de vorm van bezit. Denk aan het land Kanaän wat aan het volk Israël geschonken wordt. Ook lezen we op andere plaatsen van mensen die door de Heer met bezit gezegend worden zoals Job en Salomo.

DON'T BE A SCROOGE

Het laat direct zien dat ten diepste al datgene wat we hebben (leven, bezit, zelfs de aarde waar we op leven) een geschenk is van God. We mogen beheren datgene wat Hij aan ons heeft toevertrouwd. Dat noemen we rentmeesterschap. Maar als alles van God is en wij rentmeesters van Zijn geschenken dan heeft de Heer dus ook iets te zeggen over hoe wij behoren om te gaan met datgene wat we hebben.

God zegt enerzijds dat we niet mogen stelen en wijst anderzijds de weg die we mogen gaan. We zien Gods wil onder andere terug in Efeze 4:28 en 1 Thessalonicenzen 4:11-12. God vraagt van ons dat we niet stelen, elkaar benadelen of van een ander profiteren maar dat we (waar mogelijk) zelf in ons onderhoud voorzien door ervoor te werken. Er is niets mis met het verzamelen en genieten van je bezit. Het is alleen niet goed als het hebben van bezit je leven gaat beheersen hebben we de Heer Jezus horen zeggen in Matteüs 6.

Wanneer we gezegend zijn met bezit mag je ervan genieten en God vraagt ons om ervan te delen. Dit principe komen we tegen in de hele Bijbel. Het volk Israël werd opgeroepen niet alleen maar te leven voor bezit maar wie veel had wordt opgeroepen te delen met mensen die kwetsbaar waren en minder hadden of zelfs in armoede leefden. Ook in het nieuwe testament zien we dit principe. Lees bijvoorbeeld Handelingen 2:44-47. Je ziet daar dat men zaken verkoopt, onderling deelt en alles gemeenschappelijk heeft. Hoe denk jij dat dit eruit heeft gezien?

baptisten
gemeente
vroomshoop

Deze gemeenschap betekend niet dat men zelf niets meer had. Men had bezat bijvoorbeeld nog altijd huizen met inrichten en dergelijke. Het betekend wel dat de gemeente een hechte gemeenschap was. We weten ook dat veel armen deel uitmaakten van deze eerste gemeente, het feit dat Paulus later een collecte organiseert voor de gemeente te Jeruzalem onderstreept dat nog eens. De omschrijving in Handelingen laat ons zien dat men bereid was om te delen. Waar nodig en mogelijk werden dingen verkocht om met de opbrengst gemeenteleden te kunnen ondersteunen. Er was een grote bereidheid om met de ander te delen. Ook in Efeze 4:28 komen we die gedachte tegen. Doe gewoon je dagelijks werk en als je iets hebt dan kun je het delen met degene die iets nodig heeft. Het verzamelen van bezit is niet verkeerd maar je moet het in de juiste context plaatsen:

- 1 Een ieder wordt verwacht naar vermogen zelf te werken voor zijn levensonderhoud.
- 2 God verwacht dat zijn kinderen op een eerlijke wijze bezit verwerven.
- 3 Wat we bezitten mogen we zien als een zegen van de Heer.
- 4 We zijn geroepen om Gods gaven op een goede en verantwoordelijke wijze te beheren.
- 5 God verwacht van Zijn kinderen dat ze bereid zijn om hun zegeningen te delen met de mensen die gebrek hebben.

Op deze wijze verzamel je geen schatten op aarde maar juist schatten in de hemel. Geld en bezit behoren het leven van een gelovige niet te beheersen. In plaats van dat we elkaar bestelen roept God ons juist op om met elkaar te delen. Een bekend gezegde is wel dat je met niets op de aarde bent gekomen en ook met niets de aarde weer zal verlaten. Je kunt ontzettend veel bezit of geld verzamelen maar het behoedt je niet voor de dood en als je dood bent heb je er niets meer aan.

Hoe zou deze wereld eruit zien als we niet alleen persoonlijk maar ook als landen Gods principe in de praktijk zouden brengen? En hoe zouden we als gemeente daar een begin mee kunnen maken?